

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA**

**IZVJEŠĆE O RADU UREDA ZA SUZBIJANJE
ZLOUPORABE DROGA
ZA 2014. GODINU**

Siječanj, 2015.

S a d r ž a j

Uvod	3
1.1.URED ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA	4
1.2.POVRJERENSTVO ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA	4
1.3.STRUČNI SAVJET	5
2. AKTIVNOSTI PROVEDENE OD STRANE UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA PO PODRUČJIMA	5
2.1.Prevencija ovisnosti djece i mladih	5
2.2.Prevencija ovisnosti na radnom mjestu	8
2.3.Liječenje i psiho-socijalni tretman uključujući mjere tretmana ovisnika u sklopu kaznenog sustava	8
2.4.Smanjenje šteta	9
2.5.Resocijalizacija i društvena reintegraciju ovisnika	11
2.6.Kaznena politika u području droga	12
2.7.Edukacija	13
3. Nacionalni informacijski sustav i Sustav upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari	15
4. Praćenje	19
5. Istraživanja	19
6. Evaluacija	20
7. Koordinacija	21
8. Međunarodna suradnja	23
9. Financijska sredstva za provedbu Akcijskog plana.	27

Uvod

Sukladno Uredbi o Uredu za suzbijanje zlouporabe droga (Ured; USZD), Ured sustavno prati pojave, razmatra pitanja i obavlja stručne, analitičke, savjetodavne i druge poslove vezane uz suzbijanje zlouporabe droga, primjenu Zakona o suzbijanju zlouporabe droga, provedbu Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga (u dalnjem tekstu: Nacionalna strategija) i akcijskih planova suzbijanja zlouporabe droga (u dalnjem tekstu: akcijski planovi) o čemu jednom godišnje podnosi izvješće Vladi Republike Hrvatske.

Ured (USZD) je izradio godišnje Izvješće o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj (za 2013. godinu) koje je na 183. sjednici održanoj dana 18. rujna 2014. godine, Vlada Republike Hrvatske prihvatile, te je isto dostavljeno Hrvatskom saboru u kojem je u postupku donošenja. Osim za nacionalne potrebe, Izvješće se izrađuje i za potrebe Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA), sukladno standardiziranim obrascima.

Ovo Izvješće sadrži presjek aktivnosti koje su od strane Ureda za suzbijanje zlouporabe droga provedene tijekom 2014.

1.1. URED ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA

Ured za suzbijanje zlouporabe droga (U dalnjem tekstu: Ured) je stručna služba Vlade Republike Hrvatske zadužena za praćenje pojave droga i obavljanje stručnih, analitičkih, savjetodavnih i drugih poslova vezanih uz suzbijanje zlouporabe droga i provedbu Nacionalne strategije i Akcijskih planova. Ured predlaže mjere u svrhu otklanjanja uzroka i posljedica zlouporabe droga na pojedinca i društvo, priprema prijedlog raspodjele sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske namijenjenog suzbijanju zlouporabe droga i nadzire trošenje tih sredstava; sudjeluje u izradi zakonskih, podzakonskih i drugih propisa i programa kojima se sustavno uređuju pitanja suzbijanja zlouporabe droga te predlaže unapređenje i uskladivanje zakonskih, podzakonskih i drugih propisa vezanih uz suzbijanje zlouporabe droga. Ured sudjeluje u međuresornoj suradnji, a u suradnji sa nadležnim tijelima, sudjeluje u provedbi obaveza iz međunarodnih ugovora i konvencija na području suzbijanja zlouporabe droga. U redovite aktivnosti podrazumijeva se sudjelovanje u pripremi i provedbi projekata financiranih iz fondova Europske unije i projekata drugih međunarodnih organizacija, vezano uz djelokrug Ureda kao i uspostavljanje, provođenje i razvijanje suradnje sa tijelima Europske unije, drugim međunarodnim tijelima i srodnim institucijama. Tako Ured prati i sudjeluje u poslovima koji se odnose na sudjelovanje RH u radu tijela Europske unije na području suzbijanja zlouporabe droga. U svrhu prevencije i edukacije vezane za zlouporabu droga, a u cilju informiranja građana o utjecaju i štetnosti istih, Ured osmišljava, koordinira i provodi edukativnu i medijsku kampanju, a radi objave prikupljenih, objektivnih, usporedivih i pouzdanih podataka o drogama Ured vodi nacionalni informacijski sustav za droge.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Ureda, ustrojene su dvije unutarnje ustrojstvene jedinice Odjel za programe i strategije i Odjel Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje.

1.2. POVJERENSTVO ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA

Zakonom o suzbijanju zlouporabe droga propisano je osnivanje Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga radi sustavnog praćenja pojave, razmatranja pitanja i obavljanja drugih poslova u svezi s primjenom Zakona o suzbijanju zlouporabe droga i provedbe Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga.

Na temelju članka 7. Zakona o suzbijanju zlouporabe droga (Narodne novine, br. 107/2001, 87/2002, 163/2003, 141/2004, 40/2007, 149/2009 i 84/2011) i članka 24. stavaka 1. i 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 150/2011), Vlada Republike Hrvatske na 11. sjednici održanoj 23. veljače 2012. donijela Odluku o osnivanju Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga.

Osnovna zadaća Povjerenstva je koordinacija aktivnosti ministarstava i drugih subjekata uključenih u program suzbijanja zlouporabe droga, od prevencije do resocijalizacije, kao i usvajanje godišnjih programa nadležnih ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave. Povjerenstvo donosi opće i posebne programe mjera za suzbijanje zlouporabe droga koje provode ministarstva, i to programe prevencije za djecu predškolske dobi, učenike osnovnih i srednjih škola i studente visokih učilišta; programe za liječenje i odvikavanje od ovisnosti; programe za skrb o ovisnicima; programe resocijalizacije ovisnika; programe za pripadnike Oružanih snaga Republike Hrvatske i hrvatskih branitelja; programe za osobe u pritvoru, osobe u istražnom zatvoru i osobe na izdržavanju kazne zatvora; druge posebne programe za nadležna ministarstva, središnja tijela državne uprave i druga javnopravna tijela. Tijekom 2014. održane su 3 sjednice Povjerenstva;

- ✓ 28. siječnja 2014. pod predsjedanjem Potpredsjednice Vlade RH, ministricе socijalne politike i mladih i predsjednice Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga, gđe Milanke Opačić, održana je **5. sjednica Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH** na kojoj je usvojeni Konačni Nacrt Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge (2014.-2015.), konačni Nacrt Smjernica za psihosocijalni tretman ovisnosti o drogama u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskom sustavu, Izvješće o provedbi projekta Resocijalizacije ovisnika o drogama za 2013., Izvješće o provedbi Provedbenog programa Nacionalnog Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za 2013. te Provedbeni program Nacionalnog Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za 2014. godinu.
- ✓ **6. tematska sjednica** Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske održana je 23. lipnja 2014. sa predsjednicima županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe droga kao i Konferencija za medije povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama. Tom prigodom predstavljeni su podaci za 2013. godinu o epidemiologiji bolesti ovisnosti, kriminalitetu droga te projektima koji se provode na području smanjena ponude i potražnje droga, trendovi zlouporabe droga na razini županija i prijedlozi za unaprijeđenje koordinacije i suradnje između Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske, Ureda za suzbijanje zlouporabe droga i županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe droga.
- ✓ **7. Sjednica Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske** održana je 3. rujna 2014., a na istoj je usvojen Nacrt Izvješća o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za 2013. godinu i Smjernice za planiranje, praćenje i izvještavanje o javnim rashodima u području suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj, te je predstavljen prikaz stanja problematike novih droga.

1.3. STRUČNI SAVJET

Pri Uredu kao stručno tijelo djeluje Stručni savjet koji pruža stručnu pomoć u odlučivanju o svim pitanjima suzbijanja zlouporabe droga. Zadaće stručnog savjeta su proučavanje, praćenje i analiza čimbenika zlouporabe droga, praćenje kretanja i izvršenja mjera i aktivnosti suzbijanja zlouporabe droga, a Stručni savjet također daje stručna mišljenja i predlaže mjere u svrhu otklanjanja uzroka i posljedica zlouporabe droga na kvalitetu života ljudi; prati, objedinjava te usmjerava aktivnosti koje se poduzimaju u cilju preventivnog djelovanja na području suzbijanja ovisnosti, te pruža stručnu pomoć nositeljima te aktivnosti na lokalnoj, područnoj (regionalnoj) i državnoj razini, daje stručno mišljenje, te prijedloge za donošenje propisa na području suzbijanja zlouporabe droga. Ured obavlja tehničko-administrativne i stručne poslove vezane za rad Stručnog savjeta i prati izvršenje zaključaka koje Stručni savjet donosi. Tijekom 2014. godine sastanci Stručnog savjeta nisu održavani.

2. AKTIVNOSTI PROVEDENE OD STRANE UREDA ZA SUZBIJANJE ZLOUPORABE DROGA PO PODRUČJIMA

2.1. Prevencija ovisnosti

Nastavljeno je s kontinuiranom provedbom Nacionalnog programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno – obrazovnom sustavu, te djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi za razdoblje od 2010. do 2014., pri čemu je Ured koordinirao suradnju i pružao stručnu podršku u provedbi programa prevencije ovisnosti na razini županija. Izrađeno je **Izvješće o provedbi**

Nacionalnog programa prevencije ovisnosti za djecu i mlade u odgojno–obrazovnom sustavu te djecu i mlade u sustavu socijalne skrbi za razdoblje od 2010. do 2014. u 2013. godini.

Putem financiranja projekta i programa u okviru javnih natječaja za dodjelu finansijskih potpora koji se provode od strane resornih tijela, kontinuirano se radi na uspostavi stabilnog sustava financiranja s ciljem povećanja održivosti preventivnih aktivnosti.

Ured je 10. ožujka 2014. po prvi puta u suradnji s Ministarstvom zdravlja i Ministarstvom socijalne politike i mlađih proveo objedinjeni JAVNI NATJEČAJ za udruge i zdravstvene organizacije koje su programski usmjerene za rad u području prevencije / tretmana / liječenja / rehabilitacije ovisnosti i resocijalizacije ovisnika koje su sukladno pozivu, moglo podnijeti prijave za finansijsku potporu projektima koji doprinose prevenciji, tretmanu i liječenju ovisnosti te resocijalizaciji ovisnika. Udruge i zdravstvene organizacije sukladno ovom Pozivu, moglo su prijaviti projekt za sljedeća prioritetna područja Natječaja: PI. Projekti prevencije ovisnosti koji udovoljavaju EDDRA kriterijima i Inovativni projekti univerzalne prevencije ovisnosti; PII. Inovativni projekti selektivne i indicirane prevencije; III. Resocijalizacija ovisnika /Rehabilitacija/ tretman u terapijskim zajednicama; PIV. Projekti koje provode zdravstvene organizacije u suradnji udrušama.

Temeljem *Odluke o raspodjeli finansijskih sredstava za projekte udruga u okviru raspoloživih sredstava Državnoga proračuna za 2014.*, donesene u srpnju 2014., dodijeljeno je ukupno **12.326.344,00 kn** na način da se sredstva dodijeljena na teret prihoda od igara na sreću za 2014. godinu u razdjelu Ministarstva socijalne politike i mlađih, Ministarstva zdravlja i Ureda za suzbijanje zlouporabe droga, za sveukupno 66 projekata kako slijedi: 2.992.406,00 kuna dodijeljeno je kao *Potpore za programe usmjerene djeci i mlađima* (11 projekata selektivne i indicirana prevencije te 11 projekata univerzalne prevencije); 7.000.000,00 kuna za područje *Prevencija, rano otkrivanje, liječenje, rehabilitacija ovisnika i smanjenje šteta* (18 projekata) te 1.394.479,00 kuna za područje *Inovativni programi u području prevencije i resocijalizacije ovisnika* (9 projekata za područje prevencije sukladno EDDRA kriterijima te 17 projekata za područje resocijalizacije). Jedan od ciljeva Natječaja bio je i identificiranje kvalitetnih, evaluiranih i učinkovitih programa prevencije i resocijalizacije, te detektiranje i predlaganje primjera dobre prakse iz Republike Hrvatske u Portal najboljih praksi EMCDDA-a, projekata koji ispunjavaju osnovne stupnjeve kvalitete baze projekata za prikupljanje informacija o najboljim praksama EU (eng. „The Exchange on drug demand reduction action - EDDRA“) Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCCDA).

Stručni skup za predstavnike udruga pod nazivom **Unaprjeđenje kvalitete provedbe programa** održan je 25. veljače 2014. u organizaciji Ureda za suzbijanje zlouporabe droga. Skup je bio organiziran s ciljem podizanja kvalitete programa koji se provode na području smanjenja potražnje droga. Naime, Ured je u suradnji s Edukacijsko - rehabilitacijskim fakultetom s ciljem praćenja provedbe programa koji su financirani od strane Ureda, proveo **projekt „Unaprjeđenje kvalitete provedbe programa u području suzbijanja zlouporabe droga“**, te su na skupu predstavljeni rezultati programske i finansijske evaluacije programa udruga koje su u 2013. financirane od strane Ureda. Osim navedenog također su predstavljene i preporuke vezane uz provedbu programa i evaluaciju, s ciljem unaprjeđenja budućeg rada udruga. Na skupu je također najavljena provedba **objedinjenog Javnog natječaja** za prijavu projekata udruga u Republici Hrvatskoj za dodjelu finansijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna i dijela prihoda od igara na sreću za 2014. godinu, u području

prevencije i tretmana ovisnosti i resocijalizacije ovisnika. Na stručnom skupinu sudjelovalo je oko 70 sudionika.

Ured kontinuirano na svojoj Internet stranici objavljuje pojedine informacije, dokumente, brošure koje izdaje Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA), kao i UNODC te je tijekom 2014. osim Europskog izvješća o drogama 2014.: Trendovi i razvoj, koji sadrži godišnji pregled situacije zlouporabe droga u Europi u višejezičnom, multimedijiskom informativnom paketu s fokusom na pojavu droga, objavljena i publikacija EMCDDA-a o tretmanu ovisnika u terapijskim zajednicama, te publikacija o drogama i vožnji. Također su objavljene nadopunjene informacije o saznanjima što funkcioniра u području smanjenja potražnje droga, koje su dostupne na portalu najboljih praksi ove Europske agencije (www.emcdda.europa.eu/best-practice). Riječ je o praktičnom i pouzdanom izvoru informacija o učinkovitim intervencijama u području prevencije, tretmana, smanjenja šteta i socijalnoj reintegraciji. Portal je namijenjen provoditeljima intervencija i široj stručnoj javnosti. Također su objavljena i izvješće UNODC-a, i to izvješće "Procjene sintetičkih droga na globalnoj razini 2014.", koje sadrži analizu globalnog tržišta sintetičkih droga u kojoj su prikazani podaci o stimulansima amfetaminskog tipa i novih psihoaktivnih tvari, te izvješće o putevima krijumčarenja droga u području Jugoistočne Europe. Osim međunarodnih publikacija, objavljaju se i dostupna istraživanja i publikacije vezana uz tematiku suzbijanja zlouporabe droga na nacionalnoj razini (Publikacija „Stanje i kretanje zlouporabe sredstava ovisnosti među srednjoškolcima Koprivničko-križevačke županije; Publikacija "Dobro je znati" – rezultati istraživanja o stavovima, navikama i korištenju sredstava ovisnosti među školskom djecom i mladima Međimurske županije).

Tijekom 2014. nastavljena je suradnja s provoditeljima projekta „**Europski standardi kvalitete programa prevencije ovisnosti o drogama – faza II**“. Druga faza projekta fokusirana je na izradu radnih materijala za implementaciju standarda (za praktičare, donosioce odluka i slično). U siječnju 2014. Ured je sudjelovao u istraživanju na temu standarda kvalitete i najboljih praksi u području prevencije ovisnosti o drogama kroz dostavu informacija o navedenoj problematici u Republici Hrvatskoj. Istraživanje je obuhvatilo 505 sudionika iz nekoliko europskih država, a rezultati, čiji je sažetak dostavljen sudionicima istraživanja u rujnu 2014., su pokazali kako je prepoznata važnost izrade dodatnih alata koji bi olakšali implementaciju standarda. U srpnju 2014. Ured je, u suradnji s Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom, sudjelovao u revidiranju prijedloga alata koji će biti namijenjeni financijerima / donositeljima odluka, provoditeljima projekata te alat koji će olakšati diseminaciju standarda. Nadalje, u suradnji s EDPQS nositeljima (Liverpool John Moores University, Centre for Public Health) dogovoreno je kako će Republika Hrvatska sudjelovati u implementaciji i testiranju navedenih alata. U planu je i treća faza projekta koja će se fokusirati na izradu programa treninga o standardima kvalitete, a koji bi se implementirao u suradnji sa zainteresiranim sveučilištima.

Program aktivnosti medijske kampanja provodi se kontinuirano od strane Ureda. Ured je osmislio, tiskao i distribuirao edukativne i promidžbene materijale namijenjene roditeljima, djeci i mladima („Letak za roditelje“; „Znamo li dovoljno? mitovi & činjenice o drogama“, „Prevencija smrti uzrokovanih predoziranjem“, te „informativni letak o Projektu resocijalizacije“) kojima je bio cilj informiranje, prevencija te upozoravanje javnost na štetnosti zlouporabe droga i socijalno-zdravstvene posljedice ovisnosti. Promidžbeni materijali distribuirani su županijama / ustanovama / tijelima uključenim u prevenciju ovisnosti te dijeljeni na skupovima i javnim manifestacijama

Predstavnici Ureda **sudjelovali su u različitim TV i radio emisijama** o različitim aspektima problema ovisnosti i zlouporabe droga u kojima se ukazivalo na problem ovisnosti o drogama, raširenosti zlouporabe droga, te se nastojalo informirati građane o svim značajnijim aktivnostima Ureda, kao i o aktivnostima koje se s državne razine provode s ciljem suzbijanja zlouporabe droga. Na taj način nastojalo se senzibilizirati javnost za problem ovisnosti o drogama i podići razinu svijesti građana o tom problemu.

2.2.Prevencija ovisnosti na radnom mjestu

U organizaciji Pompidou grupe Vijeća Europe održana je u Strasbourg, 15. i 16. listopada 2014. **Konferencija na temu Prevencija alkohola i droga u radnom okruženju**; od deklatorne namjere do realizacije politike; vodič primjene Referentnog okvira; dobre prakse, rezultati istraživanja. Konferencija je organizirana s ciljem predstavljanja primjera dobre prakse, modela organizacijske kulture koja podržava principe radne okoline temeljene na zaštiti zdravlja i sigurnosti na radu, programa koji se provode u radnim organizacijama, rezultata znanstvenih istraživanja na području psihosocijalnih faktora i uvjeta rada koji predstavljaju rizik za razvoj ovisničkih ponašanja. Pored predstavnika Republike Hrvatske (Ured za suzbijanje zlouporabe droga, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava) na istoj su sudjelovali i predstavnici Europskog udruženja liječnika i specijalista medicine rada, Međunarodne organizacije rada, Međunarodne organizacije poslodavaca, Europskog udruženja liječnika specijalista, Nacionalnog udruženja voditelja upravljanja ljudskim potencijalima, Europskog udruženja za avijaciju, mala i srednja poduzeća, predstavnici poslodavaca i sindikata te delegacije Brazila, Francuske, Portugala, Norveške, Italije, Mexica, Belgije, Litvanije, Luxembourga, Portugala, Italije, Cipra, Švedske, Švicarske, Poljske, Slovenije, Republike Srpske, Srbije. Budući da Republika Hrvatska kao članica PG VE sudjeluje u njezinom radu već dugi niz godina, predstavnici Ureda za suzbijanje zlouporabe droga i Hrvatskog zavoda za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu, bili su članovi radne skupine PG zadužene za organizaciju konferencije, a Hrvatska je predstavila programe koje provodi Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnosti na radu.

2.3.Liječenje i psiho-socijalni tretman uključujući mjere tretmana ovisnika u sklopu kaznenog sustava

Sukladno Nacionalnom Akcijskom planu suzbijanja zlouporabe droga za 2012.-2014. Ured za suzbijanje zlouporabe droga i Ministarstvo socijalne politike i mladih, u suradnji sa Centrom za cjeloživotno obrazovanje Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu osmislio je **obrazovni paket za djelatnike terapijskih zajednica u Hrvatskoj** koje rade s ovisnicima.

Prema *Pravilniku o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga* kojeg je u ožujku 2014. godine donijelo Ministarstvo socijalne politike i mladih, predviđeno je da u terapijskim zajednicama mogu biti zaposleni djelatnici koji su završili fakultet, odnosno oni koji imaju visoku stručnu spremu, te oni koji su završili srednju stručnu spremu. Djelatnici s visokom stručnom spremom su socijalni radnici, socijalni pedagozi, psiholozi i liječnici, dok su djelatnici sa srednjom stručnom spremom asistenti u terapijskoj zajednici. Prema navedenom Pravilniku, asistenti u terapijskoj zajednici su terapeuti koji imaju srednjoškolsko obrazovanje, te oni trebaju imati dodatnu edukaciju za rad s ovisnicima (članak 213.). U ovoj prvoj **pilot edukaciji** koja će obuhvatiti 30-tak polaznika, osigurat će se edukacija asistentima u terapijskoj zajednici, ali i mogućnost stjecanja specifičnih i dodatnih znanja i za djelatnike koji imaju visoku stručnu spremu. Cilj ove edukacije je da stručni djelatnici i volonteri

(rehabilitirani ovisnici za savršenom minimalno SSS) u terapijskoj zajednici kroz specijalizirane kolegije i praktične vježbe usvoje dopunska znanja i vještine o etiologiji bolesti ovisnosti, politika suzbijanja zlouporabe droga i programa tretmana, oblicima farmakoterapije i psihosocijalnog tretmana te resocijalizacije ovisnika o drogama te o načinu evaluacije tretmana, a samim tim da unaprijede svoja znanja i vještine za rad s osobama ovisnim o drogama. Dugoročni ciljevi ovog projekta su poticanje specijaliziranih edukacija različitih struka i usmjerenja za rad s ovisnicima kako bi se pridonijelo uspješnom rješavanju sverastućeg problema zlouporabe droga koji u sve većim razmjerima pogađa mladu generaciju, njihove obitelji i društvo u cjelini. Edukacija je započela u prosincu 2014. i trajat će do travnja 2015. Navedena edukacije provodi se uz finansijsku potporu Ured i Ministarstva socijalne politike i mladih.

U 2014. donesene su **Smjernice za psihosocijalni tretman ovisnosti o drogama u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskem sustavu u Republici Hrvatskoj** u okviru kojih su definirane i smjernice i standardi provedbe psihosocijalnog tretmana. Smjernice su usvojene na 5. sjednici Povjerenstva za suzbijanje Vlade Republike Hrvatske, a iste je usvojilo i Ministarstvo socijalne politike i mladih te Ministarstvo pravosuđa, dok je Ministarstvo zdravlja preporučilo provedbu istih.

U svrhu unaprjeđivanja rada s ovisnicima o drogama, usklajivanja liječenja u zatvorskem sustavu s liječenjem na slobodi te osiguravanja kontinuiteta liječenja ovisnika, između Ministarstva zdravlja, Ministarstva pravosuđa, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Ureda za suzbijanje zlouporabe droga početkom 2014. sklopljen je **Sporazum o suradnji i razmjeni podataka koji se odnose na liječenje i tretman ovisnika u zatvorskom sustavu**. U okviru Grant sredstava Europskog centra za praćenje droga i bolesti ovisnosti koja su dodijeljena Uredu, za provedbu Sporazuma osigurana je informatička oprema za potrebe Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa, čime će se omogućiti integracija podataka o osobama koje se liječe zbog ovisnosti tijekom izdržavanja kazne zatvora u Registar osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u RH, koji se vodi pri Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Tijekom 2014. **Ured je donirao Upravi za zatvorski sustav računala** koja će služiti za prikupljanje standardiziranih podataka o zatvorenicima liječenim zbog ovisnosti o drogama i dostavu istih u Registar. Prilikom primopredaje opreme u zatvoru u Lipovici, 24. Ožujka 2014. održana je konferencija za medije na kojoj je predstavljeno i aktualno stanje problematike droga u RH.

2.4.Smanjenje šteta

Ured je s ciljem prevencije predoziranja te smanjenja broja smrtnih slučajeva uslijed predoziranja drogama tiskao letak pod nazivom *Prevencija smrti uzrokovanih predoziranjem* koji su podijeljeni udrugama koje se bave programima smanjenja šteta, hitnim službama u bolnicama te službama za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti.

Nastavno na studijsku posjetu Velikoj Britaniji, (srpanj, 2013.) održanoj u organizaciji TAIEX-a u kojoj je sudjelovala delegacija Ureda, Ured je inicirao izradu Smjernica u području smanjenja šteta. Nadalje, nastavno na zaključke TAIEX radionice o izradi Smjernica za programe smanjenja šteta povezanih s uporabom droga održane u rujnu 2013., te temeljem Provedbenog programa Nacionalnog akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za 2014., u ožujku 2014. **osnovana je stručna radna skupina za izradu Smjernica/strateškog dokumenta u području Smanjenja šteta u Republici Hrvatskoj**, u kojoj su sudjelovali predstavnici relevantnih tijela, ustanova, udruga i ostalih institucija. Stručna skupina ima 17 članova iz redova stručnjaka koji se bave ovim područjem. Glavna zadaća navedene Stručne

radne skupine bila je izvršiti analizu postojeće prakse i smjernica u Republici Hrvatskoj i zemljama Europske unije te definirati pojam i oblike programa smanjenja šteta i metode izrade Smjernica /strateškog dokumenta u području Smanjenja šteta vezanih uz zlouporabu droga u Republici Hrvatskoj. Glavni cilj smjernica je unaprijediti kvalitetu provedbe programa smanjenja šteta te pružiti preporuke za optimalnu provedbu istih.

25. ožujka održan je **I. radni sastanak** stručne radne skupine, a glavne teme navedenog sastanka bile su: analiza postojeće prakse i smjernica u Republici Hrvatskoj i zemljama Europske unije, definiranje pojma i oblika programa smanjenja šteta te definiranje metoda izrade Smjernica za programe smanjenja šteta,

Radionica za izradu Smjernica u području smanjenja šteta održana je u Mariji Bistrici u razdoblju od **18.-19. rujna 2014. godine**. Krajem 2014. izrađen je **III. Nacrt Smjernica za programe koji se provode u području smanjenja šteta povezanih sa zlouporabom droga, te je u prosincu 2014. otvoreno javno savjetovanje (internetska javna rasprava) povodom konačnog prijedloga Nacrta** Smjernica za programe smanjenja šteta povezanih sa zlouporabom droga koje na prijedlog Stručne radne skupine za izradu Smjernica kojom koordinira Ured za suzbijanje zlouporabe droga, usvaja Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske.

Ured je uključen i u projekt **Zajednička akcija o smanjenju šteta povezanih s alkoholom (Joint Action on Reducting Alcohol Related Harm)**. Projekt „Zajednička akcija o smanjenju šteta povezanih s alkoholom (Joint Action on Reducting Alcohol Related Harm – u dalnjem tekstu: RARHA)“ započelo je 01. siječnja 2014. i trajat će do 31. prosinca 2016. U projekt su uključena 32 suradna i 28 kolaborativnih partnera: 27 od 28 članica Europske unije, druge zemlje, članice Europske slobodne trgovinske zone (EFTA), Svjetska zdravstvena organizacija, Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), Pompidou grupa i Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama. Budžet projekta iznosi 1.553.383 EUR. Hrvatski zavod za javno zdravstvo uključen je u projekt u ulozi suradnog partnera, dok su Ured i Zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“ uključeni kao kolaborativni partneri. Projekt se sastoji od šest radnih paketa: 1. koordinacija (glavni parter: Portugal); 2. diseminacija (Portugal i Finska); 3. evaluacija (Italija); 4. monitoring (voditelji: Poljska i Njemačka); 5. smjernice (voditelji: Finska i Italija); 6. radni alati (voditelji: Slovenija i Njemačka). Republika Hrvatska uključena je u radne pakete 4. i 5., s napomenom da je Ured uključen u radni paket 4. koji se bavi praćenjem stanja: provedbom istraživanja i usporedbom podataka. Specifični ciljevi projekta su pružiti osnovu za usporednu procjenu i praćenje epidemiologije alkohola, uključujući količinu popijenog pića te obrasce pijenja i štete povezane s alkoholom u EU; jačanje kapaciteta u usporednoj metodologiji istraživanja alkohola te sve veći interes za korištenje zajedničke metodologije u budućnosti; razjašnjavanje znanstvene podloge i implikacija javnozdravstvene politike uporabe smjernica za nisko-rizičnu konzumaciju alkohola, a s ciljem smanjenja šteta povezanih s alkoholom; olakšati razmjenu primjera dobre prakse između javnozdravstvenih tijela država članica EU u korištenju informacijskih pristupa za smanjenje šteta povezanih s alkoholom te dati smjernice i alate za planiranje javnozdravstvene politike za korištenje informacijskih pristupa za smanjenje šteta povezanih s alkoholom u okviru širih javnozdravstvenih politika. U skladu s navedenim, Ured je, u suradnji s Institutom Ivo Pilar, provoditeljem prvog nacionalnog istraživanja zlouporabe sredstava ovisnosti, dostavio Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo podatke iz predmetnog istraživanja koji se odnose na uporabu alkohola.

2.5.Resocijalizacija i društvena reintegraciju ovisnika

Ured za suzbijanje zlouporabe droga, kao koordinativno stručno tijelo Vlade Republike Hrvatske, sukladno predviđenim mjerama iz Nacionalne strategije i Akcijskog plana i u suradnji s imenovanim predstavnicima mjerodavnih ministarstava i institucija, izradio je "*Projekt resocijalizacije ovisnika o drogama koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskom sustavu te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja*" (u dalnjem tekstu Projekt resocijalizacije), koji je usvojila Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 19. travnja 2007. godine. Navedeni projekt temelji se na dvije osnovne sastavnice, a to su: prekvalifikacija i doškolovanje te poticanje zapošljavanja liječenih ovisnika, kao jedni od najznačajnijih oblika njihove socijalne reintegracije, a njegov osnovni cilj je sustavno i trajno rješavanje pitanja društvene reintegracije ovisnika nakon uspješno završenog tretmana, rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici, penalnom sustavu ili zdravstvenoj ustanovi putem stvaranja adekvatnog modela resocijalizacije ovisnika o drogama u zajednici. Postupci uključivanja ovisnika u program školovanja i zapošljavanja precizno su opisani u Protokolu suradnje i postupanja mjerodavnih državnih tijela, ustanova i organizacija civilnog društva u provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika koji je kao zaseban dokument usvojila Vlada Republike Hrvatske 27. rujna 2007. godine.

Nastavljeno je s koordinacijom i praćenjem provedbe Projekta resocijalizacije, a tijekom 2014. izrađeno je i skupno Izvješće o provedbi Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama za 2013. godinu, koje je nakon usvajanja od strane Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske, upućeno Vladi RH i Hrvatskom saboru, u sklopu redovitog godišnjeg Izvješća o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga za 2013. godinu.

Tijekom 2014. Ured kao koordinator provedbe Projekta resocijalizacije je uz stručnu podršku Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta proveo **Znanstveno istraživački projekt Evaluacije Projekta resocijalizacije**. Osnovni cilj bio je iz perspektive provoditelja i korisnika, utvrditi jake strane i slabosti Projekta resocijalizacije kako bi se u skladu s tim unaprijedio proces njegove daljnje provedbe i planiranje novih mjera.

Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske je s ciljem senzibilizacije javnosti za Projekt resocijalizacije, kao i za društvenu reintegraciju i resocijalizaciju ovisnika općenito, **realizirao dokumentarni film o Projektu resocijalizacije „PUT U NOVI ŽIVOT“**. Povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti 17. studenog 2014. u Kulturno informativnom centru (KIC), u Zagrebu, održana je **promocija dokumentarnog filma o Projektu resocijalizacije ovisnika „PUT U NOVI ŽIVOT“** a nakon koje su u okviru Konferencije za medije, prezentirani rezultati Istraživačkog projekta Evaluacije Projekta resocijalizacije. Na promociji je prisustvovalo oko 100 sudionika.

Ured je o novostima i aktivnostima u vezi Projekta redovito obavještavao javnost putem objave na Internet stranici, pozivanjem predstavnika javnih medija, a o Projektu resocijalizacije govorilo se i u radijskim i televizijskim emisijama u kojima su sudjelovali predstavnici Ureda. Tiskan je letak o Projektu resocijalizacije namijenjen korisnicima Projekta (liječenim ovisnicima) koji je distribuiran svim nadležnim državnim tijelima i institucijama na lokalnoj razini te organizacijama civilnog društva uključenim u provedbu Projekta resocijalizacije.

Ured je redovito prikupljao podatke za Zbirku osobnih podatka o korisnicima Projekta, koja se vodi pri Uredu, te izrađivao izvješća iz iste i o tome izvješćivao provoditelje Projekta i ostalu stručnu javnost.

Tijekom 2014. godine sva nadležna ministarstva i ostala državna tijela sukladno svojim ovlastima i odgovornostima navedenim u Projektu i Protokolu provodila su projektne aktivnosti s ciljem resocijalizacije i društvene reintegracije rehabilitiranih ovisnika o drogama.

Za provedbu Projekta u 2013. godini ukupno je utrošeno 3.219.355,41 što je u odnosu na 2012. kada je utrošeno 2.379.519,50 kuna značajno povećanje za 35,3%. Od početka provedbe Projekta do 31.12.2013., utrošeno je iz Državnog proračuna 13.379.991,40 kuna.

Tijekom 2014. godine od strane Ureda udrugama su dodijeljena finansijska sredstva u ukupnom iznosu od 397.067,00 kuna za 4 projekta udruga koje provode projekte resocijalizacije. Usluge koje su udruge pružale u sklopu svojih projekata uglavnom se odnose na informiranje o Projektu resocijalizacije, savjetovanje, edukacije, individualni i grupni rad, grupe samopomoći, psihosocijalnu rehabilitaciju s ciljem bolje reintegracije u društvo, socijalno uključivanje te pomoći pri zapošljavanju. 2 puta godišnje udruge dostavljaju Uredu narativna i finansijska izvješća o provedbi projekta, a predstavnici Ureda tijekom veljače 2014. su uz vanjskog evaluatora sudjelovali u programskoj i finansijskoj evaluaciji projekata udruga financiranih u 2013. godini.

U 2014. kroz objedinjeni Javni natječaj za dodjelu finansijskih sredstava udrugama koje provode program resocijalizacije, Ured je kao poseban prioritet propisao *Inovativni programi u području prevencije i resocijalizacije ovisnika*, dok je Ministarstvo socijalne politike i mladih omogućilo stambenim zajednicama, koje se osnuju sukladno gore navedenom pravilniku, sklapanje višegodišnjih ugovora s Ministarstvom za financiranje usluga stanovanja za ovisnike. U 2014. i dalje su djelovale dvije stambene zajednice koje su osnovane 2010. godine: stambena zajednica u Osijeku koju je osnovala Udruga Ne-ovisnost i stambena zajednica Udruge Pet+, Brestovac. Navedene stambene zajednice pružaju usluge organiziranog stanovanja za 20-ak liječenih ovisnika.

2.6.Kaznena politika u području droga

Temeljem strateškog cilja Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga 2012.-2017. i Nacionalnog akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za razdoblje od 2012. do 2014. godine kojim je predviđeno jačanje integriranog pristupa u provedbi kaznene politike na području suzbijanja zlouporabe droga kao i razvijanje odgovarajućih programa i intervencija za postupanje s počiniteljima kaznenih djela i prekršaja na području zlouporabe droga, planirana je provedba nekoliko mjera koje između ostalog uključuju i održavanje godišnjih tematskih edukacija iz područja suzbijanja zlouporabe droga. S tim u vezi Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske, od 2012. godine u suradnji s Pravosudnom akademijom, Državnim odvjetništvom, Ministarstvom pravosuda, Ministarstvom unutarnjih poslova i županija, jednom godišnje organizira **stručne tematske regionalne edukacije iz područja suzbijanja zlouporabe droga za suce, odvjetnike, državne odvjetnike i djelatnike Ministarstva unutarnjih poslova**. Tijekom 2014. održane su dvije regionalne tematske stručne edukacije.

U Osijeku (od 13. - 14. svibnja) za područje Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske, Virovitičko-podravske, Požeško-slavonske i Brodsko-posavske županije. Jedna od tema bila je jačanje suradnje između sustava tretmana i represivnog sustava. Edukacija je održana s ciljem upoznavanja sudionika s izazovima koji donose „nove droge“, njihovom dostupnošću u

Republici Hrvatskoj te ulogom Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj, kao i sa zakonodavnim novinama vezanim za kriminalitet droga, zlouporabu droga te tvarima zabranjenim u sportu (doping).

U Splitu (od 6.- 7. listopada), za područje Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije. Novinu u odnosu na prethodne istovrsne edukacije predstavlja uvrštanje tema vezanih uz utvrđivanje uzroka smrti povezanim s drogama, te je edukacija prijavljena Hrvatskoj liječničkoj komori.

Ured je aktivno sudjelovao u radu Stručnog **povjerenstva zaduženog za izradu generičke liste droga** Ministarstvo zdravlja kojom bi se pod zakonsku kontrolu stavile sve značajnije kemijske skupine novih psihoaktivnih tvari pri čemu je stavljen naglasak na kvalitetu generičkih definicija koje će omogućiti postupanje nadležnih kontrolnih tijela. Krajem prosinca 2014. ministar zdravlja donio je **Popis droga, psihotropnih tvari i biljaka iz kojih se može dobiti droga te tvari koje se mogu uporabiti za izradu droga** (NN br. 156/14). Danom stupanja na snagu ovoga Popisa droga, psihotropnih tvari i biljaka iz kojih se može dobiti droga te tvari koje se mogu uporabiti za izradu droga prestaje važiti Popis droga, psihotropnih tvari i biljaka iz kojih se može dobiti droga te tvari koje se mogu uporabiti za izradu droga (»Narodne novine«, broj 50/2009, 2/2010 i 19/2011).

Kako bi generički segment Popisa droga imao utemeljenje u Zakonu o suzbijanju zlouporabe droga, odnosno kako bi se osiguralo sankcioniranje i osnova za postupanje nadležnih tijela do trenutka stavljanja novih psihoaktivnih tvari na Popis droga, u suradnji Ureda i ostalih resornih tijela, Ministarstvo zdravlja, izradilo je prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju zlouporabe droga, u kojem je predloženo uvodenje definicije pojma novih droga, nadzor i postupanje nadležnih tijela nad prometom novih droga do njihovog stavljanja na listu droga, kao i postupak analize takvih tvari.

2.7.Edukacija

Ured je tijekom 2014. organizirao niz edukacija, seminara i radionica na različite teme povezane s problematikom droga i ovisnosti na kojima su sudjelovali stručnjaci s različitih područja. Tako su u protekloj godini u suradnji Ureda i TAIEX-a (Jedinice za tehničku pomoć Europske komisije) organizirane brojne edukacije:

- (*Zagreb, 19. - 20. svibnja*) **TAIEX Radionica o psihosocijalnom tretmanu i psihosocijalnim intervencijama – Kako smjernice mogu pomoći?**. Glavni ciljevi radionice bili su upoznati polaznike sa Smjernicama za psihosocijalni tretman u Republici Hrvatskoj i zemljama članicama Europske Unije, raspraviti ključna pitanja vezana uz provedbu Smjernica za psihosocijalni tretman i ovisnosti o drogama u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskom sustavu u Republici Hrvatskoj koje je usvojilo Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske 28. siječnja 2014., te specifičnosti njihove implementacije u pojedinim okruženjima, kao i pružiti informacije o različitim vrstama psihosocijalnih intervencija i promicati dobru kliničku praksu psihosocijalnog tretmana ovisnika o drogama u različitim sustavima.
- (*Zagreb, 17. - 18. studenog*) **TAIEX Radionica na temu kliničkih manifestacija i liječenja pacijenata koji su intoksicirani novim psihoaktivnim tvarima**, organizirana je s obzirom na nepoznate razmjere posljedica konzumacije novih psihoaktivnih tvari, koje su posljednjih godina u Republici Hrvatskoj postale dostupne, te kontinuiranog praćenja, a kako bi se pružio učinkoviti odgovor na ovu pojavu. Na seminaru je predstavljen fenomen novih psihoaktivnih tvari, koncept

pojavnosti novih droga i EU Sustav ranog upozoravanja, talijanski Sustav ranog upozoravanja, rad Pavia Centra za kontrolu trovanja, primjer rada kliničko-toksikološke mreže u Španjolskoj, britansko iskustvo na području novih droga, načini identificiranja, razumijevanja i odgovora na ozbiljne štetne događaje povezane s konzumacijom novih droga, te primjeri iz prakse. Na seminaru je sudjelovalo preko 100 sudionika.

Osim navedenih edukacija, Ured je samostalno i/ili u suradnji s drugim institucijama organizirao i brojne druge edukacije.

- Tako je tijekom 2014. na inicijativu Ureda za suzbijanje zlouporabe droga te u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, Ministarstvom zdravlja, Ministarstvom socijalne politike i mladih te Ministarstvom unutarnjih poslova (gost predavač), nastavljena organizacija **edukacija za preventivni program savjetodavnog rada s mladima rizičnog ponašanja - „MOVE“ (Kratka motivacijska intervencija)**. Edukacije su bile namijenjene stručnjacima koji se u svom svakodnevnom radu susreću s mladima rizičnog ponašanja i to djelatnicima: iz sustava socijalne skrbi (centara za socijalnu skrb i domova); iz organizacija civilnog društva te iz zdravstvenih ustanova (službi za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti i službi školske medicine). „MOVE“ je trodnevna radionica tijekom koje se stječu znanja i vještine te unaprjeđuju tehnikе savjetovanja ciljem jačanja motivacije za promjenom ponašanja, a iste provode treneri (u paru) koji su ovlašteni i licencirani za provedbu ovih edukacija. U svakoj od edukacija sudjeluje oko 16 sudionika, a u istima su tijekom 2014. po prvi puta sudjelovali i predstavnici zatvorskog sustava te probacijske službe. Sveukupno je tijekom 2014. od strane 7 licencirana trenera educirano 69 sudionika. Ured, koji je i koordinator provedbe ovih edukacija, istu je preuzeo tijekom CARDS projekta 2004. koji se provodio pri Uredu od 2006. do 2008. godine. Edukacija se prijavljuje stručnim komorama te se nakon stručnog vrednovanja od strane pojedinih strukovnih komora, sudionicima edukacije dodjeljuju bodovi.

„MOVE“ edukacije su provedene u sljedećim mjestima i terminima:

- u Valbandonu (16.-18. lipnja 2014.) – 16 sudionika
- u Splitu (11.-13. lipnja 2014.) – 16 aktivna i 2 pasivna sudionika
- u Zagrebu (29.-31. listopada 2014.) – 19 sudionika
- u Valbandonu (19.-21. studeni 2014.) – 16 sudionika

- (*Zagreb, 28. studenog*) - **Edukacija za koordinatore Projekta resocijalizacije** iz Centara za socijalnu skrb, područnih službi Zavoda za zapošljavanje i Službi za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti. Na edukaciji se koordinatore informiralo o njihovim obvezama iz Projekta, raspravljalo o teškoćama i problemima u provedbi te je prikazan dokumentarni film o Projektu resocijalizacije, kao i rezultati Istraživačkog Projekta evaluacije Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama.
- (*Rijeka, 8.prosinca 2014.*)- održana **Regionalna edukacija o smjernicama za psihosocijalni tretman** - Navedena regionalna edukacija organizirana je za područje Istarske, Primorsko-goranske i Zadarske županije s osnovnim ciljem predstavljanja Smjernica za psihosocijalni tretman ovisnosti o drogama u zdravstvenom, socijalnom i zatvorskom sustavu koje je u koordinaciji sa stručnom radnom skupinom izradio Ured za suzbijanje zlouporabe droga, a 28. siječnja 2014. usvojilo Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske. Ciljevi navedene edukacije

također su bili rasprava o specifičnostima implementacije Smjernica u pojedinim okruženjima te pružanje informacija o različitim vrstama psihosocijalnih intervencija i specifičnostima njihove provedbe u različitim okruženjima, kao i promicanje dobre kliničke prakse psihosocijalnog tretmana ovisnika o drogama u različitim sustavima.

- Tijekom 2014. održane su brojne edukacije, seminari i stručni skupovi o pojavi novih droga – opširnije u poglavlju Sustav ranog upozoravanja.

3. Nacionalni informacijski sustav i Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari

Nastavljen je intenzivan rad na jačanju Nacionalne informacijske jedinice za droge koja djeluje pri Uredu u suradnji sa svim partnerima uključenim u Nacionalni informacijski sustav za droge.

Ured je u suradnji s stručnom radnom skupinom izradio **prijedlog Akcijskog plana o Nacionalnom informacijskom sustavu za droge u Republici Hrvatskoj 2014.-2015.** (APNISD) kojim su detaljnije definirane provedbene aktivnosti i zaduženja pojedinih tijela uključenih u nacionalni informacijski sustav za droge u navedenom vremenskom razdoblju. Isti je Vlada RH zaključkom prihvatile 20.2.2014. Cilj APNISD-a je osigurati kontinuirani razvoj NISD-a sukladno standardima i zahtjevima EMCDDA-a te nacionalnim potrebama i prioritetima, posebno uvođenjem novih metodologija praćenja problematike droga i jačanjem suradnje svih relevantnih dionika sustava. Kao takav, APNISD služi kao alat za planiranje aktivnosti i opću evaluaciju rada NISD-a.

S ciljem jačanja Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u RH, Ured je tijekom 2014. proveo brojne aktivnosti;

- ✓ Bjelovar, 29. siječnja 2014.) - **Stručni skup „Nove droge“** za voditelje školskih preventivnih programa, djelatnike CZSS-a te dr. relevantne sudionike, organiziran je u suradnji sa Zavodom za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije i Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Bjelovarsko-bilogorske županije. Na skupu su u ime Ureda za suzbijanje zlouporabe droga VRH kao gosti predavači sudjelovali g. Željko Petković, ravnatelj Ureda i gđa. Lidija Vurginec, voditeljica Odjela nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje pri Uredu. Predstavljen je fenomen novih droga te Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari na području Republike Hrvatske.
- ✓ 7. veljače 2014., održan je sastanak vezan uz **Praćenje dostupnosti novih psihoaktivnih tvari na tržištu u svrhu zaštite zdravlja konzumenata**, na kojem su sudjelovali predstavnici mjerodavnih ministarstava i institucija, pri čemu je zaključeno kako bi trebalo razmotriti mogućnost dopune postojećih zakona u svrhu ograničavanja prodaje novih psihoaktivnih tvari koje nisu pod zakonskom kontrolom u Republici Hrvatskoj.
- ✓ 18. veljače 2014., održan je sastanak vezan uz **Praćenje dostupnosti novih psihoaktivnih tvari na tržištu u svrhu zaštite zdravlja konzumenata**, na kojem su sudjelovali predstavnici mjerodavnih ministarstava i institucija, pri čemu je raspravljano o mogućnostima kontrole rada smart shopova te kontrole trgovine istih.
- ✓ 21. veljače 2014., održan je sastanak vezan uz **Promidžbu novih droga te reklamiranje i prodaja aparata/instrumenata/pomagala za proizvodnju i**

konzumaciju droga, na kojem je naglašen problem prikupljanja uzoraka novih psihoaktivnih tvari na terenu, budući da nije definirana procedura postupanja sa sumnjivim uzorkom tvari dobivenim od klijenata službi za liječenje ovisnosti ili udruga koje rade s ovisnicima. Prepoznata je i važnost uspostavljanja sudske prakse u slučajevima promidžbe proizvoda od konoplje te važnost upoznavanja sudaca s tom problematikom.

- ✓ (Paklenica, 24. - 26. travnja) - Na inicijativu Ureda, u program **2. Kongresa hitne medicine s međunarodnim sudjelovanjem**, uvršteno je predavanje o novim drogama, kako bi se o problemu novih psihoaktivnih tvari izvjestio što veći broj djelatnika hitne medicine. U tu svrhu, Ured je doveo vrsnog stručnjaka iz Španjolske (dr. Christopher Yates, Jedinica za hitnu medicinu i kliničku toksikologiju, Sveučilišna bolnica Son Espases, Palma de Mallorca), koji je aktivno uključen u projekt EuroDEN, usmjeren na praćenje toksičnosti novih droga u cilju pružanja boljih liječničkih intervencija.
- ✓ (Virovitica, 30. travnja) – U organizaciji Povjerenstva za suzbijanje bolesti ovisnosti Virovitičko-podravske županije i Ureda za suzbijanje zlouporabe droga, u Virovitici je održan **regionalni edukativni skup** o novim drogama. Na istom su sudjelovali koordinatori programa prevencije ovisnosti kao i voditelji školskih preventivnih programa u osnovnim i srednjim školama s područja Virovitičko-podravske i susjednih županija.
- ✓ 10. lipnja 2014. u Splitu je održan **Okrugli stol** povodom obilježavanja 26. lipnja, Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama, na kojem je predstavljena problematika vezana za nove droge i njihovu dostupnost u Republici Hrvatskoj te uloga Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u RH, kao i rezultati istraživanja komunalnih otpadnih voda – analiza urinarnih biomarkera na metabolite droga koji su provedeni tijekom 2012. i 2013. u gradu Zagrebu i Zadru.
- ✓ (Zagreb, 30. lipnja – 4. srpnja) **TAIEX Stručna misija za procjenu Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj**. Stručnu misiju su vodili g. A. Cunningham, znanstveni analitičar u Jedinici za smanjenje ponude droga i nove trendove u Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA) te gđa C. Rimondo, koordinatorica talijanskog Sustava ranog upozoravanja. Svrha misije bila je procjena dosadašnje uloge i angažmana svih dionika hrvatskog Sustava ranog upozoravanja te kreiranje preporuka za njegovo unaprjeđenje u budućnosti. Tijekom misije, stručnjaci su se mogli upoznati s predstavnicima mjerodavnih tijela u RH koja su uključena u hrvatski Sustav ranog upozoravanja. Zaključeno je kako je Republika Hrvatska uspostavila dobro organizirani Sustav ranog upozoravanja, te je predloženo poboljšanje nekih aspekata Sustava u pogledu praćenja kliničkih aspekata povezanih s novim psihoaktivnim tvarima, razvoja kliničkog toksikološkog laboratorija za analizu bioloških uzoraka pacijenata koji su intoksicirani novim drogama, formaliziranje suradnje među relevantnim institucijama, praćenje interneta, izrada informativnih materijala o prevenciji povezanoj s novim psihoaktivnim tvarima i drugo.
- ✓ 03. srpnja 2014. održan je **Godišnji sastanak radne skupine za Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u RH**, na kojem se

članove izvješćuje o aktualnoj problematičnosti vezanoj uz nove psihoaktivne tvari u RH te se raspravlja o rješenjima vezanim uz ovu temu.

- ✓ (Zagreb, 28. studenog 2014.) - Županijsko stručno vijeće za školske preventivne programe za osnovne škole Zagrebačke županije je organiziralo **edukaciju o novim drogama** na kojoj je predstavljena problematiku novih droga i Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj. Tijekom izlaganja, predstavljena je i Baza novih droga.
- ✓ Nastavno na zaključke 6. tematske sjednice Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske održane u lipnju 2014. godine, 02. prosinca 2014. **održan je sastanak u Vladi Republike Hrvatske na temu novih droga** s ciljem rješavanja navedene problematike, a na kojem se prisustvovali predstavnici mjerodavnih tijela. U okviru sastanka raspravljalo se o mjerama za postupanja nadležnih tijela s ciljem rješavanja rastućeg fenomena novih droga i smart shopova u Republici Hrvatskoj.
- ✓ U razdoblju od 1.-5. prosinca 2014., Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske je za djelatnike Carinske uprave Ministarstva financija, Sanitarne inspekcije pri Ministarstvu zdravlja, te za djelatnike sustava socijalne skrbi održao **Seminare o novim drogama i Sustavu ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari** u Republici Hrvatskoj, na kojima je sudionicima predstavljen fenomen novih psihoaktivnih tvari te glavne skupine novih droga, pregled Internet prodaje i smart shopovi, zakonska regulativa novih droga, Sustav ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj, istraživanja novih trendova u konzumiranju novih droga te koordinirana akcija u smart shopovima. Tijekom završnih rasprava dogovoren je unaprjeđenje razmjene informacija o novim drogama.
- ✓ Osim spomenutih edukacija o novim drogama, u 2014. su djelatnici Odjela Nacionalne informacijske jedinice za droge i poslove međunarodne suradnje **aktivno sudjelovali na edukacijama i stručnim skupovima održanim na temu pojave novih droga u:**
  - Zatvoru u Lipovici (8. srpnja)
  - Samobor, (17. rujna)
  - Zagreb (22. rujna) za djelatnike Sektora za probaciju
  - Novalja (30. rujna)
  - Vinkovcima (21. studenog)
  - Zaboku (10. prosinca)
  - Čakovcu (10. listopad)

✓ Ultra Music Festival

U okviru Ultra Music festival, glazbenog događaja koji je održan 11.-13. srpnja 2014., Ured za suzbijanje zlouporabe droga je uz podrškom Zavoda za patologiju, sudske medicinu i citologiju Kliničkog bolničkog centra Split u organizirao praćenja trovanja povezanih s uporabom novih psihoaktivnih tvari tijekom Ultra Music Festivala. Zamolba za podrškom je upućena Povjerenstvu za suzbijanje zlouporabe droga Splitsko-dalmatinske županije, Kliničkom bolničkom centru Zagreb, Kliničkom bolničkom centru Split te Zavodu za hitnu medicinu Splitsko-dalmatinske županije. Test probira na prisustvo sredstava ovisnosti napravljen je za 13 pacijenata, a rezultati analize su pokazali kako je kod 6 pacijenata test bio negativan, kod 3 pacijenta test je bio pozitivan na prisustvo THC-a i amfetamina, kod jednog

pacijenta test je bio pozitivan na prisustvo THC-a i kokaina, kod dva pacijenta test je bio pozitivan na prisustvo amfetamina, a kod jednog pacijenta test je bio pozitivan na prisustvo THC-a. Ukupno je u tri festivalska dana u Splitu privedeno 197 osoba od čega je njih 167 prekršajno sankcionirano zbog zlouporabe droga. Zaplijenjeno je više od 1000 tableta ecstasy te više od kilogram amfetamina, a policija je zabilježila kako se na festivalu najviše konzumiralo ecstasy odnosno MDMA, sintetička psihoaktivna droga koja je po kemijskom sastavu slična metamfetaminu i halucinogenu meskalinu. Primijećeno je kako su cijene droge na festivalu bile dvostruko ili trostruko veće od uobičajenih cijena (cijena MDMA prema policijskim izvorima iznosi oko 700kn, a na festivalu se mogla kupit za 1500-2000kn).

✓ Koordinirana akcija u smart shopovima

27. ožujka 2014. godine provedena je koordinirana akcija u smart shopovima diljem Republike Hrvatske. U akciji su sudjelovali sanitarni inspektorji Ministarstva zdravljia, djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova, Carinske uprave Ministarstva financija te uz snažnu podršku Ureda za suzbijanje zlouporabe droga VRH. Analiza svih oduzetih uzoraka obavljena je u Centru za forenzička ispitivanja, istraživanja i vještačenja „Ivan Vučetić“. Akcija je provedena u 9 gradova Republike Hrvatske (Zagreb, Rijeka, Zadar, Šibenik, Split, Čakovec, Slavonski Brod, Koprivnica, Osijek) te u 14 objekata (tzv. smart shopova). Oduzeta su 74 uzorka, od kojih je u 66 uzoraka vještačenjem utvrđena neka nova psihoaktivna tvar. Osam uzoraka je negativno (najčešće dodaci prehrani) dok je u 7 uzoraka utvrđena prisutnost sintetskih kanabinoida čija se točna kemijska struktura iz tehničkih razloga nije mogla odrediti. Osim uzoraka, uzeto je i oko 550 komada različitih proizvoda. Sljedeći koraci su organizacija uništenje izuzetih proizvoda te pokretanje prekršajnih postupka zbog stavljanja na tržište predmeta opće uporabe za koje je utvrđena nesukladnost za koju postoji osnovana sumnja da predstavlja rizik za zdravje ljudi.

4. Praćenje

Pri Uredu djeluje Internetska aplikacija - informatička baza podataka o svim programima koji se provode u području ovisnosti na području Republike Hrvatske. Baza je dostupna putem URL: www.programi.uredzadroge.hr. Opširnije informacije o ovoj bazi nalaze se u poglavljju Koordinacija.

Tijekom 2014., Ured je razvio **Bazu novih droga** s ograničenim pristupom (administrator u Uredu odobrava pristup uz dodjelu korisničkog imena i lozinke), a namijenjena je prvenstveno edukaciji svih vrsta profesionalaca kojima smo na taj način omogućili pristup širokom spektru najnovijih informacija i analizu stanja na nacionalnoj i lokalnoj razini. Realizirat će se i automatsko slanje informacija svim dionicima Sustava ranog upozoravanja, ali i njihovim profesionalnim pod-mrežama, čime će se smanjiti očekivane obveze ministarstava/zavoda prema pod-mrežama i uspostaviti izravna komunikacija Ureda s profesionalcima na terenu. Time se očekuje povećanje broja profesionalaca na terenu koji će redovno biti informirani o dinamici problema novih droga, ali i rješavanje dijela navedenih problema u koordiniranju pod-mreža od strane njihovih matičnih institucija. No Baza novih droga ima i dodatnu ulogu, a to je osigurati transparentno praćenje zaprimljenih informacija od svih dionika Sustava ranog upozoravanja te postupanje nadležnih tijela po zaprimljenim informacijama. Taj dio Baze nazvan je Dinamika Sustava ranog upozoravanja. U nadolazećem razdoblju planira se uspostaviti i kliničko – toksikološki segment baze s posebno zaštićenim pristupom liječnicima i toksikologima kako bi im pomogao u svakodnevnom radu, ali i osigurao elektronsko praćenje trovanja novim drogama radi dalnjih analiza. Također se

planira automatsko generiranje različitih izvješća, prema EMCDDA, svim dionicima sustava, županijama itd.

U travnju 2014. Ekonomski institut, Zagreb, na inicijativu i uz potporu Ureda za suzbijanje zlouporabe droga izradio je **Smjernice za planiranje, praćenje i izvještavanje o javnim rashodima u području suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj**. Smjernice su proizašle iz istraživanja „Istraživanje javnih troškova i uspostava sustava pokazatelja uspješnosti u području suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj“ i „Ocjena učinkovitosti javnih rashoda u području suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj“ koja je proveo Ekonomski institut, Zagreb je u suradnji s Uredom tijekom 2012. I 2013. Smjernice imaju za cilj unaprijediti proces planiranja, praćenja i izvještavanja o javnim rashodima u području suzbijanja zlouporabe droga kako bi se u narednom razdoblju što veći dio nespecificiranih rashoda moglo identificirati kao specificirani, a čime bi se poboljšalo praćenje uspješnosti ostvarivanja strateških ciljeva u području suzbijanja zlouporabe droga. Smjernice su usvojene na 7. sjednici Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade RH.

5. Istraživanja

S ciljem prikupljanja objektivnih i relevantnih podataka na području problematike droga, na inicijativu Ureda provedeno je nekoliko značajnih istraživanja:

- ✓ 09. svibnja 2014. u Ekonomskom institutu u Zagrebu predstavljeni su rezultati znanstveno-istraživačkog projekta „**Ocjena učinkovitosti javnih rashoda u području suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj**“. Na inicijativu Ureda za suzbijanje zlouporabe droga, ovo drugo po redu istraživanje proveo je Ekonomski institut, Zagreb kako bi se utvrdilo jesu li ostvareni planirani strateški rezultati i ishodi u području suzbijanja zlouporabe droga i ovisnosti o drogama, te opravdavaju li ostvareni rezultati i ishodi utrošena javna sredstva. Na temelju provedene analize, ocijenjeno je da su javne politike usmjerene na suzbijanje zlouporabe droga postigle planirane opće ciljeve, te je postignuto smanjenje i potražnje za drogama i ponude droga i prevencija ilegalne proizvodnje droga. Međutim, još uvijek ima puno prostora za poboljšanja u vođenju javnih politika jer nisu ostvareni planirani napreci u svim segmentima vođenja javne politike u području suzbijanja zlouporabe droga. Zaključno je utvrđeno da je javna politika u području suzbijanja zlouporabe droga bila učinkovita. Rezultati ovog znanstveno-istraživačkog projekta predstavljaju dobar temelj za ocjenu učinkovitosti javnih rashoda u području suzbijanja zlouporabe droga i ovisnosti o drogama u Republici Hrvatskoj.
- ✓ U svibnju 2014., na temelju podataka prikupljenih 2011. u sklopu znanstveno – istraživačkog projekta Zlouporaba sredstava ovisnosti u općoj populaciji Republike Hrvatske, izrađeno je istraživačko izvješće „**Analiza poliuporabe pojedinih sredstava ovisnosti i igranja igara na sreću u Hrvatskoj**“. U ovom izvješću prikazani su rezultati analize poliuporabe sredstava ovisnosti i to alkohola i kokaina te alkohola i amfetamina. Također je analizirana poliuporaba alkohola i kanabisa te usporedno igranje igara na sreću. Rezultati analize prikazani su u izvješću dostupnom na internet stranici Ureda www.uredzadroge.hr.
- ✓ U Zagrebu je 9. prosinca 2014. održano predstavljanje rezultata prvog nacionalnog **Istraživanja kvalitete života studenata u Republici Hrvatskoj**, koje je na inicijativu i uz podršku Ureda za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske, proveo Odsjek za kriminologiju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, pod vodstvom prof.dr.sc. Irme Kovčo Vukadin.. Osnovni cilj istraživanja bio

je prikupiti podatke o kvaliteti života redovitih studenata u Republici Hrvatskoj kroz nekoliko značajnih područja: zadovoljstvo studijem i studiranjem, zadovoljstvo životom, samopoštovanje, zdravstveni status (fizički i psihički), način provođenja slobodnog vremena te rizična ponašanja (u području spolnog života te uporabe sredstava ovisnosti). Istraživanje je provedeno među 1880 redovitih studenata visokoškolskih institucija (sveučilišta, veleučilišta i privatne visoke škole) u Republici Hrvatskoj on-line anketiranjem. Podaci o konzumiranju sredstava ovisnosti pokazali su kako je alkohol najčešće korišteno sredstvo. Naime, čak 96,6% ispitanika konzumiralo je alkohol barem jednom u životu. Gotovo tri četvrtine ispitanika probalo je duhan te skoro polovica (44,5%) marihuanu ili hašiš. Životne prevalencije ostalih droga znatno su niže: neke nove droge (5,6%), amfetamini (5,3%), ecstasy (3,2%), kokain (2,6%), LSD (2,6%), heroin (0,4%) i anaboličke steroide (0,3%). Tablete za smirenje ili spavanje konzumiralo je 22,4% ispitanika, tablete za poboljšanje koncentracije i pamćenja 18,8% te nešto drugo 2,9%. U godini koja je prethodila istraživanju čak 91,4% ispitanika konzumiralo je alkohol, više od četvrtine (27,2%) marihuanu ili hašiš, a ta dva sredstva se pojavljuju kao najčešće konzumirana i u posljednjih 30 dana (alkohol: 75,1%; marihuana/hašiš: 13,2%). Sredstva ovisnosti najčešće se konzumiraju kod prijatelja. Kao najznačajniji razlog uzimanja droge 77,5% ispitanika navodi znatiželju, potom slijedi dokazivanje među vršnjacima, nagovor vršnjaka, osobni problemi, zaboravljanje problema, obiteljski problemi i neznanje.

- ✓ Tijekom 2014. godine, Ured za suzbijanje zlouporabe droga je, u suradnji sa Školom narodnog zdravlja „A. Štampar“ i Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, uz potporu Ministarstva zdravlja, započeo projekt pod nazivom **Istraživanje seroprevalencije HIV-a i hepatitisa C kod intravenskih ovisnika u Republici Hrvatskoj**. Svrha istraživanja koje će biti završeno tijekom 2015. godine je da se na (kvazi)-reprezentativnom uzorku populacije intravenskih ovisnika dobiju kvalitetne procjene prevalencije HIV-a i hepatitisa C te rasprostranjenosti rizičnih i protektivnih ponašanja, na osnovu čega bi se dalje razvijali programi prevencije i kontrole ovih infekcija u toj populaciji.

6. Evaluacija

Ured redovito prati i evaluira provedbu financiranih projekata/programa udrugama te namjensko trošenje dodijeljenih sredstava udrugama. Navedeno se vrši pismenim izvještajima udruga koji se obvezno dostavljaju dva puta godišnje sa svom popratnom dokumentacijom, odnosno dokazima o namjenskom utrošku sredstava. Ured je također vršio kontrole i evaluaciju provedbe projekata i putem terenskih posjeta samostalno i/ili uz pomoć vanjskih finansijskih stručnjaka.

Tijekom 2014. Izrađeno je **Izvješće o provedbi Projekta “Unaprjeđenje kvalitete programa prevencije, smanjenja štete, rehabilitacije i resocijalizacije u području ovisnosti u skladu sa standardima kvalitete (EDPQS)”**. Ovaj Projekt proveden je u suradnji Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Ureda za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske u razdoblju od listopada 2013. do ožujka 2014. godine, kao nastavak ulaganja Ureda u podizanje razine kvalitete programa u području prevencije ovisnosti, smanjivanja štete te rehabilitacije i resocijalizacije. Opći cilj projekta bio

je pridonijeti povećanju razine kvalitete programa koji se provode u području ovisnosti o drogama u skladu sa standardima kvalitete.

Tijekom 2014. Ured za suzbijanje zlouporabe droga proveo je **evaluaciju Projekta resocijalizacije ovisnika o drogama** koji su završili neki od programa rehabilitacije i odvikavanja od ovisnosti u terapijskoj zajednici ili zatvorskem sustavu te ovisnika koji su u izvanbolničkom tretmanu i duže vrijeme stabilno održavaju apstinenciju i pridržavaju se propisanog načina liječenja. Osnovni cilj bio je iz perspektive provoditelja i korisnika, utvrditi jake strane i slabosti Projekta resocijalizacije kako bi se u skladu s tim unaprijedio proces njegove daljnje provedbe i planiranje novih mjera. Evaluacija se provodila putem fokus grupe, studije slučaja i on-line upitnika. Upitnik su mogli ispuniti korisnici odnosno liječeni ovisnici i provoditelji u organizacijama civilnog društva te javnim ustanovama na lokalnoj i državnoj razini.

Tijekom osmogodišnjeg razdoblja Projekt je postigao niz pozitivnih rezultata kao što su povećana senzibilizacija javnosti za Projekt resocijalizacije, posebice senzibilizacija stručnjaka u državnim ustanovama za rad na području resocijalizacije, poticanje školovanja i zapošljavanja liječenih ovisnika te uspostava modela suradnje na razini lokalne zajednice između nadležnih institucija, kako među državnim institucijama tako i među organizacijama civilnog društva i državnim ustanovama. Tako je od travnja 2007., kada je usvojen Projekt resocijalizacije do 31. prosinca 2013. godine Hrvatski zavod za zapošljavanje ukupno proveo profesionalno usmjeravanje i procjenu radne sposobnosti za 592 ovisnika, 191 liječeni ovisnik je bio uključen u obrazovne programe, a 344 liječenih ovisnika je ostvarilo zaposlenje u javnom radu i koristilo poticaje za zapošljavanje, ili su ostvarili zaposlenje samostalno. Također, još je 467 ovisnika koristilo školovanje na teret Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, dok je preko 4000 ovisnika dobilo pomoć od strane organizacija civilnog društva. Unatoč navedenim pozitivnim rezultatima primijećeni su i problemi i teškoće u provedbi Projekta kao što su nedovoljna senzibilizacija cijelokupne javnosti a posebice nedovoljna senzibilizacija gospodarstvenika za zapošljavanje liječenih ovisnika. Još uvijek je prisutna vrlo velika neaktivnost i nezainteresiranost pojedinih županija za uključivanje u provedbu Projekta resocijalizacije te nedovoljna suradnja nositelja na nacionalnoj i lokalnoj razini u provedbi istog. Prema prvim rezultatima evaluacije iz perspektive korisnika najviše ovisnika smatra kako su najveći problemi u procesu resocijalizacije liječenih ovisnika negativan stav javnosti o problemu ovisnosti i ovisnicima te socijalno isključivanje ovisnika, a velik problem predstavlja nedovoljno informiranost o Projektu te nepostojanje senzibilizacije poslodavaca za njihovo zapošljavanje.

7. Koordinacija

Na temelju Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za 2012.-2014. godinu, resorna tijela koja su određena kao nositelji provedbe mjera iz Akcijskog plana, izradila su Provedbeni program aktivnosti Akcijskog plana kojim su određene mjere i aktivnosti resornih tijela državne uprave koje će se na području suzbijanja zlouporabe droga provesti u 2014. Izvršenje istih kroz suradnju i koordinaciju s tijelima državne uprave, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i nevladinim organizacijama koordinira i prati Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske. **Provedbeni programa Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za 2014.** usvojen je na 5. sjednici Povjerenstva za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske održanoj 28. siječnja 2014. godine. Ured je samostalno i u suradnji s resornim tijela tijekom 2014. proveo većinu aktivnosti za koje je određen kao nositelj u Provedbenom programu za navedenu godinu.

U svrhu poboljšanja suradnje i koordinacije u provedbi i praćenju mjera i aktivnosti iz Nacionalne strategije i Akcijskog plana, **redovita komunikaciju između županijskih povjerenstava i Ureda** održavana je i putem aktivnog sudjelovanja predstavnika županija i županijskih povjerenstava na edukacijama/radionicama/seminarima koji su tijekom 2014. organizirani od strane Ureda na različite teme vezane za unapređenje provedbe mjera Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga.

S ciljem suradnje sa županijama, Ured je sudjelovalo na sjednicama županijskih povjerenstava za suzbijanje zlouporabe droga, stručnim skupovima koji su organizirani od strane županije, a u organizaciji Ureda i županija održano je niz edukacija na temu novih droga, Smjernica za psihosocijalni tretman ovisnosti, Projekta Resocijalizacije ovisnika za mrežu stručnjaka koji su na razini županije uključeni u provedbu politike droga (Novalja, Samobor, rujan 2014., Čakovec, Rijeka listopad 2014., Zagreb, Slavonski Brod, Varaždin, Vinkovci, studeni 2014. Zabok, Rijeka, prosinac 2014.).

Nadalje, u razdoblju od 24. veljače do 5. ožujka 2014. u organizaciji Ureda za suzbijanje zlouporabe droga **održano je u Zagrebu ukupno 5 regionalnih sastanaka s predstvincima županijskih povjerenstva** za suzbijanje zlouporabe droga, prema sljedećim regijama:

- županije središnje Hrvatske (Grad Zagreb, Zagrebačka županija, Karlovačka županija, Sisačko-moslavačka županija i Bjelovarsko-bilogorska županija),
- županije sjeverozapadne Hrvatske (Varaždinska županija, Krapinsko-zagorska županija, Međimurska županija i Koprivničko-križevačka županija),
- županije Slavonije (Osječko-baranjska županija, Vukovarsko-srijemska županija, Virovitičko-podravska županija, Požeško-slavonska županija i Brodsko-posavska županija),
- županije Primorske Hrvatske (Primorsko-goranska županija, Istarska županija i Ličko-senjska županija) i
- županije Jadranska Hrvatske (Splitsko-dalmatinska županija, Zadarska županija i Šibensko-kninska županija).

Sastanci su organizirani s ciljem poboljšanja suradnje i koordinacije u provedbi i praćenju mjera i aktivnosti iz županijskih Akcijskih planova suzbijanja zlouporabe droga, unaprjeđenja koordinacije i suradnje županijskih povjerenstava s Povjerenstvom za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske i Uredom kao koordinatorima za suzbijanje zlouporabe droga na nacionalnoj razini te razmjenom iskustva i prakse u provedbi županijskih akcijskih planova.

Od 11. – 12. prosinca 2014. održana je **dvodnevna radionica u Mariji Bistrici** na kojoj su sudjelovali predstvincima mjerodavnih tijela državne uprave i ostalih državnih institucija u svezi **izrade novog Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga za razdoblje 2014.-2017.** Na radionici je izrađen Nacrt Nacionalnog Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga 2015.-2017., te je Ured za suzbijanje zlouporabe droga u prosincu 2014. otvorio 30-dnevno **javno savjetovanje** (internetsku javnu raspravu) sa zainteresiranom javnošću, nakon koje se navedeni dokument upućuje u daljnju proceduru na usvajanje Vladi Republike Hrvatske.

Ured (USZD) je prikupio podatke i izradio **godišnje Izvješće o provedbi Nacionalne strategije i Akcijskog plana suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj** koje dostavlja Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru na usvajanje. Osim za nacionalne potrebe, isto se izrađuje i za potrebe Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o

drogama (EMCDDA), sukladno standardiziranim obrascima. Izvješće o provedbi Nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga za 2012. godinu prihvaćeno je na 12. sjednici Hrvatskog sabora održanoj dana 14. veljače 2014. godine. Nadalje, na 183. sjednici održanoj dana 18. rujna 2014. godine, Vlada Republike Hrvatske usvojila je godišnje izvješće za 2013. godinu.

Predstavnici Ureda za suzbijanje zlouporabe droga sudjeluju u radu Međuresornog povjerenstva za koordinaciju politike financiranja udruga, Međuresornog povjerenstva za suzbijanje štetne uporabe alkohola, Povjerenstva za izradu generičke liste droga, Nacionalnog Povjerenstva za suzbijanje HIV-a, Povjerenstvu za analizu i preporuke primjene indijske konoplje/kanabinoida u medicinske svrhe, te drugim stručni radnim skupinama koje su osnovane s ciljem donošenja različitih propisa, programa i aktivnosti povezanih sa područjem suzbijanja zlouporabe ovisnosti.

Ured za suzbijanje zlouporabe droga putem svojih Internet stranica: www.uredzadroge.hr, www.nijd.uredzadroge.hr i putem besplatne i anonimne telefonske linije koja je uspostavljena pri Uredu: Anti-droga telefon (0800-8008) pruža informacije o uslugama koje se provode u području prevencije, liječenja i skrbi, ali i o aktivnostima koje se poduzimaju na području suzbijanja zlouporabe droga.

Putem Baze podataka o programima i projektima usmjerenim na suzbijanje zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj koja obuhvaća područja prevencije, tretmana, resocijalizacije i programa smanjenja štete, omogućena je razmjena informacija o svim aktivnostima koje se provode na području suzbijanja zlouporabe droga u Republici Hrvatskoj te ista predstavlja temelj za identificiranje kvalitetnih, evaluiranih i učinkovitih programa i predlaganje primjera dobre prakse iz Republike Hrvatske Portalu najboljih praksi Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA). U navedenu bazu podataka tijekom 2014. godine uneseno je 209 programa/projekata koji su se provodili tijekom 2013. godine, od kojih se 174 odnosi na područje preventivnog djelovanja. Uvid u on-line aplikaciju Ureda dostupan na: www.programi.uredzadroge.hr.

8. Međunarodna suradnja

U 2014. nastavljena je intenzivna međunarodna i regionalna suradnja, a od 2013. Hrvatska je službena članica EMCDDA. Vlada RH je imenovala predstavnike Hrvatske u Upravni odbor te agencije, a Ured za potporu razvoja Nacionalne informacijske jedinice za droge dobiva određena Grant sredstva iz proračuna EU.

Ured je redovito i aktivno sudjelovao u radu relevantnih međunarodnih tijela (UN-ov Ured za droge i kriminal, UN-ova Komisija za droge, Međunarodni odbor za kontrolu narkotika, Pompidou grupa Vijeća Europe), te sudjelovao na međunarodnim skupovima, kongresima na temu droga i ovisnosti o drogama.

Republika Hrvatska je s 1.1.2014. izabrana u članstvo UN-ove Komisije za opojne droge (CND) koja je središnje tijelo sustava Ujedinjenih naroda, zaduženo za kreiranje globalne politike suzbijanja problematike droga te ujedno i upravljačko tijelo UN Ureda za droge i kriminal (UNODC). CND prati svjetsko stanje droga, razvija strategije za međunarodnu kontrolu droga i predlaže mjere suzbijanja svjetskog problema droga, uključujući smanjenje potražnje za drogama, promicanje inicijativa alternativnog razvoja u zemljama proizvođačima droga te usvaja mjere smanjenja ponude droga. Predstavnici Ureda redovito sudjeluju u radu

redovnog zasjedanja UN Komisije za opojne droge. Predstavnica Ureda sudjelovala je na Regionalnom seminaru UNODC-a (UN-ov Ured za droge i kriminal) za kreatore politike iz Jugoistočne Europe održan je od **29. rujna do 02. listopada 2014. u Beogradu**. Ovaj trening je organiziran u sklopu UNODC programa „Prevencije konzumiranja droga, HIV/AIDS-a i kriminala među mladim ljudima putem programa jačanja obiteljskih vještina u zemljama sa niskih ili srednjim prihodom“ i bio je namijenjen osobama koje su zadužene za planiranje i provedbu prevencije ovisnosti o drogama i preventivnih politika na nacionalnoj razini. Osnovni cilj seminara je bio promocija i podrška za unapređenje nacionalnog sustava prevencije ovisnosti u zemljama Jugoistočne Europe na temelju UNODC-ovi Međunarodnih standarda za prevenciju ovisnosti o drogama, kao i unapređenje postojećih stručnih procjena i aktivnosti.

Ured je tijekom 2014. kvalitetno i pravodobno ispunjavao sve obveze prema EMCDDA-u što podrazumijeva sudjelovanje na redovnim, stručnim i tehničkim sastancima EMCDDA-a te dostavu standardiziranih izvještajnih paketa. Predstavnici Ureda su sudjelovali na;

- (*Ljubljana, 15.-16. siječnja*) - Reitox akademija o razvoju Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Sloveniji održana je u organizaciji Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama) EMCDDA-a i slovenske Nacionalne informacijske jedinice za droge (NFP) koja djeluje pri Nacionalnom zavodu za javno zdravstvo. Ured je zajedno s Italijom bio pozvan izložiti svoje iskustvo u koordinaciji svojih nacionalnih Sustava ranog upozoravanja, koje je EMCDDA istaknuo kao primjere dobre europske prakse i uzor za daljnji razvoj slovenskog modela.
- (*Ljubljana, 28.- 29. travnja*) - Reitox akademija na temu učinkovitosti programa prevencije ovisnosti o drogama - Akademija je održana u okviru projekta „Priprema korisnika IPA projekta za sudjelovanje u Europskom centru za praćenje droga i ovisnosti o drogama“. Cilj skupa bio je raspraviti suvremene pristupe prevenciji ovisnosti o drogama u Europi.
- (*Lisabon, 14.-16. svibnja*) – održan je 50. sastanak voditelja nacionalnih informacijskih jedinica za droge Reitox mreže EMCDDA-a, na kojem je sukladno obvezama iz Grant ugovora, sudjelovao i Ured.
- (*Sarajevo, 19.-20. svibnja*) - Reitox akademija o primjeni europskih standarda u razvoju strateških smjernica na području droga u Bosni i Hercegovini, na koju je EMCDDA, kao organizator skupa, pozvao Ured na predstavljanje hrvatskog iskustva u razvoju akcijskih planova o nacionalnom informacijskom sustavu za droge, kao primjera dobre prakse.
- (*Lisabon, 4.-5. lipnja*) - 14. sastanak Reitox Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u EU i Konferencija projekta Spice II Plus, koji uključuje praćenje proizvoda sa sadržajem legalnih psihoaktivnih tvari (NPT) s ciljem promptnog otkivanja novih tvari i razvoja bio-analitičkih metoda za otkrivanje NPT u proizvodima te uzorcima krv ili urina. Na sastanku je sukladno obvezama iz Grant ugovora s EMCDDA sudjelovao Ured.
- (*Tel Aviv, 30. rujna - 1. listopada*) - REITOX Akademija na temu javnih i socijalnih troškova na području provedbe politike o drogama, u organizaciji Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA) i Izraelske agencije za borbu protiv droga.

- (*Lisabon, 24.-28.11.2014.*) – održan 3. Reitox tjedan i 51. sastanak voditelja nacionalnih informacijskih jedinica za droge Reitox mreže EMCDDA-a, na kojem su pored 30 zemalja članica EMCDDA-a sudjelovale zemlje kandidati, odnosno potencijalni kandidati za pristupanje EU i neke zemlje obuhvaćene EU politikom suradnje i pomoći susjednim zemljama.
- (*Lisabon, 17.-18. lipnja 2014.*) - Sudjelovanje na stručnom godišnjem sastanku Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama na temu prevalencije i načina uporabe droga u općoj populaciji. U okviru sastanka predstavljeni su podaci o uporabi lijekova u općoj populaciji nekolicine država, pri čemu je i Republika Hrvatska predstavila rezultate o istom koji su dobiveni u prvom istraživanju zlouporabe sredstava ovisnosti u općoj populaciji.
- (*Lisabon, 23.-26. rujna 2014.*) - Godišnji stručni sastanak Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama: Kontinuitet i promjena - visoko-rizična uporaba droga i tretman". Na sastanku su sudjelovali i predstavnici Republike Hrvatske. Predstavljen je napredak u razvoju pokazatelja EMCDDA-a.
- (*Lisabon 17. - 18. 10. 2014.*) - Sudjelovanje na stručnom sastanku na temu ključnih epidemioloških EMCDDA indikatora Zarazne bolesti povezane s drogom (DRID) i Smrti povezane s drogom (DRD).
- (*Lisabon, 3.- 4. studeni*) – 2. godišnji sastanak Referentne grupe za razvoj pokazatelja ponude droga. Glavna svrha sastanka ove stručne radne grupe je bila raspraviti napredak u razvoju pokazatelja ponude droga.

Predstavnici Ureda sudjelovali su u redovnom radu Horizontalne radne grupe za droge Vijeća EU te na EU sastanku nacionalnih koordinatora za droge. Budući da je Republika Hrvatska jedna od članica **Pompidou Grupe Vijeća Europe**, predstavnici Ureda sudjelovali su i na sastancima organiziranim od strane ove međunarodne organizacije (*Pariz, 17. veljače 2014. - Sudjelovanje u radu stručne Radne skupine za koherentne politike prema psihoaktivnim tvarima Pompidou grupe Vijeća Europe, Strasbourg, 28. - 29. listopada - 2. sastanak Radne grupe za cyber kriminal Pompidou grupe Vijeća Europe, Strasbourg, 19. - 20. studeni - Ministarska konferencija Pompidou grupe Vijeća Europe*). Predstavnici Ureda sudjelovali su također u drugim brojnim međunarodnim aktivnostima, simpozijima, stručnim konferencijama i sastancima.

Tijekom 2014. predstavnici Ureda te drugi stručnjaci koji djeluju u području zlouporabe droga i ovisnosti sudjelovali su u **studijskim posjetama i stručnim misijama koje je Ured organizirao u suradnji s TAIEX jedinicom tehničke pomoći Europske komisije**.

- (*Varšava, 10.-14. veljače*) - TAIEX studijski posjet Poljskoj - održan posjet izaslanstvu Ureda za suzbijanje zlouporabe droga VRH Nacionalnom ureda za prevenciju droga Poljske, na temu razvoja integrativnog pristupa ovisnostima. Pored Nacionalnog ureda za prevenciju droga, tijekom studijske posjete održani su sastanci s različitim institucijama koje se bave problemom ovisničkih ponašanja; Institutom za psihijatriju i neurologiju, Centrom za izvanbolničko liječenje mladih ovisnih o alkoholu, Savjetovalištem za mlade, Rehabilitacijskim centrom za ovisnosti i duple dijagnoze, Fondacijom 24 sata te Fondacijom FIRST. U okviru navedenih sastanaka predstavljeni su programi koji se provode od strane navedenih institucija, s posebnim naglaskom na programe usmjerenе na prevenciju i tretman ovisničkih ponašanja.

- (*Sarajevo, 26.-27. ožujka*) - Regionalna TAIEX radionica o unaprjeđenju kvalitete tretmana ovisnosti o drogama u procesu EU integracije održana je u suorganizaciji Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA) i Pompidou grupe Vijeća Europe (PG), uz tehničko-financijsku podršku TAIEX instrumenta Europske komisije. Tema skupa je proizašla iz zaključaka regionalne TAIEX radionice o suradnji zemalja Jugoistočne Europe u razvoju politika prema drogama (Podgorica, 2.-3. srpanj 2013), u kojima su definirani prioriteti u smislu budućih regionalnih aktivnosti.
- (*Pavia, Italija 19.-21. svibnja*) - Studijska posjeta o razvoju kapaciteta za identifikaciju novih psihoaktivnih tvari u biološkim uzorcima, u kojoj su sudjelovala 3 hrvatska liječnika hitne medicine i 3 toksikologa, Centru za kontrolu otrovanja u Paviji, koji je koordinator Kliničko-toksikološke mreže talijanskog Sustava ranog upozoravanja. Svrha studijske posjete bila je motivirati domaće stručnjake na jači angažman u Sustavu ranog upozoravanja i predložiti Uredu strukturu nacionalne mreže praćenja akutnih i fatalnih intoksikacija novim psihoaktivnim drogama u okviru Sustava ranog upozoravanja.
- (*Podgorica, 27.-31. listopada*) - TAIEX stručna misija za uspostavu Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Crnoj Gori - Slijedom iskustva Ureda za suzbijanje zlouporabe droga u uspostavi i koordinaciji operativnog rada Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Republici Hrvatskoj, TAIEX instrument Europske komisije je zatražio pomoć Ureda u uspostavi sličnog sustava u Crnoj Gori koji je slijedom konzultacija s ključnim budućim dionicima sustava izradio Smjernice za uspostavu Sustava ranog upozoravanja u slučaju pojave novih psihoaktivnih tvari u Crnoj Gori.
- (*Zagreb, 27. - 31. siječnja*) - Kao partner u Regionalnom programu UN Ureda za droge i kriminal (UNODC) za Jugoistočnu Europu (2012.-2015.), Ured za suzbijanje zlouporabe droga Vlade Republike Hrvatske organizirao je u suradnji s TAIEX jedinicom Europske komisije **posjet izaslanstva djelatnika državnih tijela Bosne i Hercegovine institucijama RH** koje djeluju na području borbe protiv droga. Tijekom studijske posjete gosti su upoznati s načinom funkcioniranja nacionalnog sustava za borbu protiv droga kroz teme koje obuhvaćaju koordinativne mehanizme i pravni okvir politike o drogama, tretman i resocijalizaciju ovisnika, programe smanjenja štete te programe prevencije ovisnosti o drogama. U sklopu posjete izaslanstvo je posjetilo Ured, Carinsku upravi pri Ministarstvu financija, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo zdravlja, Klinički bolnički centar „Sestre Milosrdnice“, Zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zatvor u Zagrebu, Terapijsku zajednicu Cenacolo, Centar za socijalnu skrb Zagreb, Hrvatski zavod za zapošljavanje te Dom za odgoj djece i mladeži Zagreb.
- U okviru studijske posjete grupa od 22 stručnjaka za liječenje ovisnosti o drogama iz Ukrajine je u ponedjeljak 15. rujna 2014. posjetila Ured za suzbijanje zlouporabe droga, gdje ih je primio ravnatelj Ureda, a kojom prilikom su predstavljene uvodne informacije i pregled organizacije ukupnih aktivnosti koje Hrvatska poduzima u području suzbijanja zlouporabe droga, kao i pregled epidemioloških i drugih relevantnih pokazatelja. Studijska posjeta organizirana je u okviru projekta „Respond-Working to halt the spread of HIV in Ukraine“ kojeg preko NGO Pactworld financira USAID, a organizator ovog studijskog boravka bio je ravnatelj Istarskih domova zdravlja, Ante Ivančić, dr.med.

- Ured je u razdoblju *od 7. do 11. travnja 2014.* bio domaćin stručne studijske posjete stručnjaka iz Predsjedništva Vijeća ministara Republike Italije, Uprave za politiku droga, Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama i Izraelske Agencije za borbu protiv droga. Posjeta je organizirana s ciljem razmjene iskustva i pružanja stručne pomoći Uredu u pripremi metodologije i koncepta nacionalnog istraživanja socijalnih troškova na području suzbijanja zlouporabe droga, nastavno na prvo sveobuhvatno istraživanje u Hrvatskoj o procjeni javnih rashoda namijenjenih suzbijanju zlouporabe droga i ovisnosti o drogama provedeno 2012. Treća faza u praćenju troškova vezanih za politiku droga i problematiku ovisnosti o drogama, je priprema istraživanja socijalnih troškova, koje se planira provesti tijekom 2015.

9. Financijska sredstva za provedbu Akcijskog plana.

Ured za suzbijanje zlouporabe droga tijekom 2014. utrošio je 4.572,633,00 kuna za provedbu aktivnosti suzbijanja zlouporabe droga. U 2014. Ured je za potporu razvoja Nacionalne informacijske jedinice za droge dobio Grant financijska sredstva iz proračuna EU u iznosu od: 79.590,00 Eura.